

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

navrhovatelky: **I. K.**

zastoupena JUDr. Petrem Šaštinským, advokátem
sídlem Gogolova 228/8, 118 00 Praha 1 - Hradčany

a dalších účastníků: 1. **Městský úřad Třešť**
sídlem Revoluční 20/1, 589 01 Třešť
2. **Sdružení za obec Jezdovice**, jednající volebním zmocněncem H. H.
3. **SPOLEČNĚ PRO JEZDOVICE**, jednající volebním zmocněncem
K. M.
4. **J. V.**

5. **M. V.**

6. **O. M.**

7. **L. H.**

o návrhu na neplatnost hlasování ve volbách do zastupitelstva obce Jezdovice, konaných ve dnech 23. a 24. září 2022,

takto:

- I. Návrh se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Navrhovatelka je voličkou s trvalým pobytem v obci Jezdovice. Ve dnech 23. a 24. září 2022 zde proběhly obecní volby, a to v jediném volebním okrsku. Zastupitelstvo obce je sedmičlenné a kandidátní listiny zaregistrovaly pouze dvě volební strany. Tou první je Sdružení za obec Jezdovice (za něž kandidoval mj. současný starosta obce), které ve volbách získalo 4 mandáty, tedy těsnou většinu v zastupitelstvu. Druhá volební strana s názvem SPOLEČNĚ PRO JEZDOVICE (za niž kandidovala i navrhovatelka), získala jen 3 mandáty. Registračním úřadem pro komunální volby v Jezdovicích byl Městský úřad Třešť.

2. Navrhovatelka volební výsledek zpochybnila. Návrhem doručeným soudu dne 7. 10. 2022 požádala soud, aby hlasování ve volbách do zastupitelstva obce Jezdovice prohlásil za neplatné, případně aby vyslovil neplatnost volby čtyř kandidátů nominovaných Sdružením za obec Jezdovice.

II. Argumentace navrhovatelky

3. Navrhovatelka předložila soudu celou řadu nezákonností, k nimž mělo během voleb v její obci dojít a které ve svém celku mají vytvářet ucelený řetězec okolností, jenž svědčí o zatemnění volebních výsledků. V první řadě se mělo jednat o to, že okrsková volební komise umožnila hlasovat J. H., ačkoliv se tento volič prokázal neplatným občanským průkazem a platným cestovním pasem vůbec nedisponuje. Na to, že jeho občanský průkaz je „propadlý“, se přišlo až dodatečně, ve druhém kole senátních voleb.
4. Další nezákonnosti uvozuje navrhovatelka informací, že předsedkyně okrskové volební komise, J. K., je dcerou současného starosty, L. H. Druhá nezákonnost pak má spočívat v tom, že na telefonním čísle určeném pro styk registračního úřadu s volební komisí se v sobotu dne 24. 9. 2022 kolem 17:15, tedy v době sčítání hlasů, ohlásil Bc. Š., úřednici registračního úřadu, starosta obce. Ten se měl podle třetího návrhového bodu vyskytovat ve volební místnosti i v době sčítání hlasů, stejně jako během hlasování. V době hlasování měl navíc u počítače, na kterém komise volby zpracovávala, sedět manžel předsedkyně volební komise, pan P. K. K tomu má přistupovat fakt, že volební komise nezapечатila řádně volební schránku v noci mezi prvním a druhým dnem voleb, neboť podpisy členů komise nevedly přes pásku až na samotnou schránku. Nezamkla také žádné ze tří dveří vedoucích do volební místnosti (ostatně starosta má ode všech dveří klíče) ani žádné z nich řádně nezapечатila. Za jedněmi z nich, v místním pohostinství, se přitom konala v pátek večer vzpomínková akce, které se starosta účastnil a měl tak možnost vstupovat v této době do volební místnosti. Čtvrtý návrhový bod poukazuje na to, že předsedkyně volební komise, paní K. a její zapisovatel, pan Z., se v sobotu 24. 10. 2022 kolem 17:30 hod, tedy v době sčítání hlasů, vypravili sami dva na registrační úřad a s sebou vzali celou volební dokumentaci, s níž mohli v této době volně manipulovat. Důvod, který pro tento svůj krok uváděli (chyba v součtu hlasů u kandidátky J.), se přitom lišil od důvodu zjištěného od úřednice registračního úřadu, Bc. Š. (nesprávně vyplněná kolonka celkového součtu všech hlasů). S tím dává navrhovatelka do souvislosti i odlišný udávaný počet vydaných (161) a odevzdaných úředních obálek (160). Namísto chybějící obálky totiž byla ve volební schránce nalezena jedna prázdná obálka. Konečně v posledním návrhovém bodě poukazuje navrhovatelka na to, že u zhruba deseti hlasovacích lístků pozorovaly některé členky okrskové volební komise odlišné grafické provedení tzv. velkých křížků (pro volební stranu Sdružení za obec Jezdovice), přičemž na těchto hlasovacích lístcích měli být zároveň tzv. malými křížky označeni jednotliví kandidáti pod pořadovými čísly 2-8. Tyto „malé“ křížky se s ohledem na „velký“ křížek nepočítaly, přičemž při jejich započítání by se snížil počet hlasů pro současného starostu H. kandidujícího na prvním místě kandidátky této volební strany.
5. Jako důkazy na podporu svých tvrzení navrhla navrhovatelka fotografie volební schránky a jedné dveří do volební místnosti, lustraci voliče J. H. v příslušných evidencích, výpis hovorů z účastnického čísla sděleného registračnímu úřadu jako spojení na volební komisi, a dále výslech svědků – členek volební komise A., T. a P. (jež byly zjevně zdrojem informací v návrhu obsažených), sdělení či výslechy Bc. Š. a paní C., úřednice Českého

statistického úřadu (dále též „ČSÚ“), a konečně důkazy některými částmi volební dokumentace (10 výše popsaných hlasovacích lístků, zápis o průběhu a výsledku voleb).

III. Řízení před krajským soudem

6. Ve věci proběhlo dne 20. 10. 2022 ústní jednání podle § 49 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Na jednání provedl soud dokazování následujícími listinami:
 - a) foto volební schránky ze soboty 24. 9. 2022, cca 13:00 hod (2x), předložila navrhovatelka
 - b) foto hlavních vstupních dveří do volební místnosti z venkovní strany z pátku 23. 9. 2022, předložila navrhovatelka
 - c) seznam členů okrskové volební komise, předložil Obecní úřad Jezdovice
 - d) délka a čas trasy Obecní úřad Jezdovice – Městský úřad Třešť při použití osobního automobilu (výtisk ze serveru Mapy.cz), obstaral soud
 - e) Pokyny pro okrskové volební komise, součást volební dokumentace
 - f) seznam voličů s vyznačením těch, kteří volili (včetně J. H.), součást volební dokumentace
 - g) 2x protokol o kontrole výsledků voleb, první z 24. 9. 2022 v 17:37 (s chybami), druhý z téhož dne v 18:19 (bez chyb), součást volební dokumentace
 - h) záznam o průběhu a výsledku voleb (4 strany), součást volební dokumentace
 - i) 2x sčítací arch s průběžnými výsledky (označeny předsedkyní volební komise jako archy s výsledky ve stavu, v jakém byly známy ostatním členům volební komise před odjezdem na Městský úřad Třešť), součást volební dokumentace
 - j) odevzdané úřední obálky (celkem 161, z toho jedna zmačkaná a jedna s nápisem „Neplatný hlas“ a podpisem „Z.“), součást volební dokumentace
 - k) hlasovací lístky (celkem 159, z toho 3 s křížkem u volební strany Sdružení za obec Jezdovice a zároveň s křížky u jednotlivých kandidátů téže strany), součást volební dokumentace
7. Spolu s tím provedl soud důkaz výpověďmi účastníků řízení, a to:
 - l) L. H. (starosta obce Jezdovice a úspěšný kandidát do zastupitelstva za Sdružení za obec Jezdovice)
 - m) Bc. A. Š. (úřednice registračního úřadu v Třešti):
8. Dále soud vyslechl na jednání následující svědky (některé z nich v průběhu výslechu konfrontoval s některými z výše uvedených listin):
 - n) J. H. (volič v Jezdovicích)
 - o) J. C. (zaměstnankyně ČSÚ, která přebírala výsledky voleb na Městském úřadu v Třešti)
 - p) Z. T. (členka okrskové volební komise v Jezdovicích, na kterou odkazovala navrhovatelka)

- q) H. A. (členka okrskové volební komise v Jezdovicích, na kterou odkazovala navrhovatelka)
 - r) R. P. (členka okrskové volební komise v Jezdovicích, na kterou odkazovala navrhovatelka)
 - s) K. Z. (zapisovatel okrskové volební komise v Jezdovicích)
 - t) J. K. (předsedkyně okrskové volební komise v Jezdovicích)
 - u) M. M. (místopředsedkyně okrskové volební komise v Jezdovicích)
9. Soud neshledal potřebným provádět dokazování výpisy z hovorů na telefonním čísle uváděném navrhovatelkou, neboť starosta obce při účastnickém výslechu nepopřel, že na tomto čísle přijímal hovor z registračního úřadu určený pro okrskovou volební komisi. Stejně tak shledal krajský soud nadbytečným lustrvat informace o voliči H. v příslušných evidencích, neboť ten při svědecké výpovědi přiznal, že volil na neplatný občanský průkaz a platným pasem v dané době nedisponoval. V řízení také nevznikly pochybnosti o tom, že v době voleb byl plnoletý a byl přihlášen k trvalému pobytu v obci Jezdovice (ani navrhovatelka netvrdila opak).
10. V závěru jednání změnil právní nástupce navrhovatelky původní petit tak, že odstranil eventuální petit (aby soud prohlásil neplatnost volby kandidátů) a ponechal pouze primární petit (aby soud prohlásil neplatnost hlasování).

IV. Posouzení věci krajským soudem

11. Návrh **není důvodný.**

Obecná východiska

12. Podmínky pro podání tzv. volební stížnosti vymezuje § 60 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů (dále též „volební zákon“) takto: *„Podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva, (dále jen „navrhovatel“). Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.“* Navrhovatelka je zapsána v seznamu voličů v jediném volebním okrsku v Jezdovicích (dokonce zde i kandidovala) a volební stížnost podala včas.
13. Podle ustálené judikatury Ústavního soudu platí pro volební soudnictví vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá (nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04). Řízení ve věcech volebního soudnictví je proto založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny. Z čl. 21 odst. 4 Listiny základních práv a svobod lze dovodit právo zvoleného kandidáta na nerušený výkon funkce po stanovené časové období (nález Ústavního soudu ze dne 10. 1. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 30/95). Rozhodnutí voličů jako suveréna může tudíž soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu prokazatelně způsobily, že by voliči rozhodli jinak. Jinak řečeno, intenzita porušení zákona musí v konkrétním případě dosahovat

takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, nebyl by určitý kandidát zřejmě vůbec zvolen. Zjednodušeně řečeno tedy tato intenzita způsobuje „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění. Na tato východiska navazuje ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu (např. usnesení ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS), která v obecné rovině definuje tři základní předpoklady pro vyhovění volební stížnosti takto:

- a) protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona, popř. zákonů souvisejících;
- b) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno volební stížností, resp. průběhem hlasování, které je návrhem napadeno a
- c) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu předmětného kandidáta, resp. regulérnost hlasování.

- 14. Z odkazované judikatury ovšem nelze pro účely posuzované věci vycházet bez dalšího [zejména ve vztahu k podmínce sub c)]. V mezidobí totiž došlo ke změně volebního zákona. Podle § 60 odst. 2 až 4 volebního zákona ve znění účinném do 31. 12. 2016 bylo podmínkou důvodnosti návrhu porušení volebního zákona způsobem, který „mohl ovlivnit výsledek voleb“. Zákonem č. 322/2016 Sb., kterým se mění volební zákony a další zákony, došlo k novelizaci tohoto ustanovení a v nynějším znění je podmínkou důvodnosti návrhu porušení volebního zákona způsobem, který „hrubě ovlivnil“ výsledek voleb. Jinými slovy, nyní je pro vyhovění volební stížnosti nutné, aby bylo v řízení podle § 90 s. ř. s. prokázáno, že došlo k porušení některého zákonného ustanovení upravujícího průběh volebního procesu a že tato protizákonnost ovlivnila – nikoli pouze mohla ovlivnit – výsledek voleb, a to hrubým způsobem (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2016, čj. Vol 4/2016-191, č. 3522/2017 Sb. NSS, bod 23). Ústavní soud danou změnu vykládá tak, že *„pro závěr o hrubém ovlivnění voleb je ... určující komplexní hodnocení skutkového stavu zjištěného v (časově) omezených možnostech volebního soudu z hlediska toho, zda skutková tvrzení o jiném přidělení mandátů, pokud by nebylo došlo k vadě volebního procesu, odpovídají zkušenostem běžného života a soudce je o jejich pravdivosti vnitřně přesvědčen bez rozumných pochybností. ... Tuto svou kontrafaktuální úvahu pak musí volební soud podrobně odůvodnit ze všech hledisek zákonem předvídaných pro zisk mandátu“* [nález sp. zn. I. ÚS 4178/18 ze dne 2. 4. 2019 (N 53/93 SbNU 203)].
- 15. Dále platí, že tuzemské volební soudnictví nezná tzv. absolutní vady volebního řízení, tedy taková porušení ustanovení volebního zákona, která by měla za následek automatické zrušení voleb či hlasování. Všechny možné vady a pochybení je třeba považovat za relativní a jejich význam je třeba poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta nebo na výsledek hlasování [nález sp. zn. Pl. ÚS 73/04 ze dne 26. 1. 2005 (N 17/36 SbNU 185; 140/2005 Sb.)]. Soudní řízení ve věcech volebních není založeno na principu inkvizičním, ve kterém by si soud sám vyhledával veškeré důkazy k tvrzení účastníků, ale je založeno na zásadě, že každý musí svá tvrzení doložit dostatečnými důkazy. V tomto směru navrhovatele tíží důkazní břemeno, jehož neunesení má obecně za následek neúspěch v soudním řízení (usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2018, čj. 51 A 9/2018 - 176).
- 16. Pro nyní posuzovanou věc z toho plyne, že samotný rozdíl jednoho hlasu mezi posledním zvoleným a prvním nezvoleným kandidátem ještě sám o sobě neznamená, že by každá

zjištěná nezákonnost musela automaticky vést k prohlášení hlasování za neplatné. Vždy je potřeba se ptát, zda sama či v kombinaci s ostatními podle zkušeností běžného života hrubě ovlivnila výsledek voleb, přičemž že tomu tak je, to musí prokázat s dostatečnou mírou jistoty navrhovatelka. Pokud by soud jen kvůli těsnému rozdílu mezi ziskem hlasů pro jednotlivé kandidáty hodnotil každou vadu volebního procesu jako způsobitou hrubě ovlivnit výsledek, znamenalo by to, že na práci okrskových volebních komisí v malých obcích, kde je takový výsledný stav s ohledem na nízký počet voličů obvyklejší, by vlastně kladl výrazně větší nároky než na práci okrskových volebních komisí ve velkých městech. To by byl ovšem pohled značně odtržený od reality.

17. Když soud tímto pohledem hodnotil předložený návrh, dospěl k názoru, že do určité míry uměle spojuje dva typy vad volebního procesu. Tou první je údajné hlasování na neplatný občanský průkaz. Toto první údajné pochybení okrskové volební komise v Jezdovicích stojí podle názoru soudu do značné míry osamoceně a odděleně od ostatních, neboť navrhovatelka je nikterak nedává do souvislosti s dalšími vytýkanými nezákonnostmi. Naproti tomu následující návrhové body už spolu nepochybně věcně souvisí. Navzájem je propojuje podezření, že stávající starosta obce, L. H., buďto sám nebo prostřednictvím dalších osob, cíleně manipuloval se sčítáním hlasů a ovlivňoval práci okrskové volební komise. Tato podezření má podporovat mimo jiné skutečnost, že předsedkyně okrskové volební komise, J. K., je dcerou starosty H.
18. Soud předem zdůrazňuje, že na této příbuzenské vazbě není samo o sobě nic podezřelého. Na malé obci je taková situace pochopitelná. Navíc navrhovatelka netvrdí a ani z dokazování nevyplynulo, že by se snad funkce předsedkyně volební komise přidělovala jinak, než volební zákon ukládá, tedy losem. Tuto příbuzenskou vazbu nelze ale ani zcela pustit ze zřetele při hodnocení jednotlivých bodů návrhu a jejich důvodnosti, neboť vytváří určitou „příležitost k manipulaci“. Soud proto u těch návrhových bodů z druhé skupiny, kde porušení zákona shledal, hodnotil jejich dopad na výsledek voleb jak jednotlivě, tak i ve vzájemné souvislosti. Přestože práce okrskové volební komise v Jezdovicích rozhodně nebyla bez chyb, nakonec navrhovatelce za pravdu dát nemohl, neboť hrubé ovlivnění volebního výsledku neshledal.

Hlasování s neplatným občanským průkazem

19. Právo volit do zastupitelstva obce má podle § 4 odst. 1 volebního zákona „*občan obce za předpokladu, že jde o státního občana České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci ... přihlášen k trvalému pobytu*“. Podle § 33 odst. 5 volebního zákona platí: „*Neprokáže-li volič svou totožnost a státní občanství České republiky ... nebude mu hlasování umožněno*“.
20. Krajský soud kontrolou seznamu voličů, výslechem svědka J. H. a kontrolou jeho aktuálního občanského průkazu zjistil, že pan H. byl zapsán v seznamu voličů pro obecní volby, je plnoletý, má české státní občanství, je v Jezdovicích přihlášen k trvalému pobytu, k volbám se dostavil osobně a odvolil. Při volbách se skutečně prokázal již neplatným občanským průkazem, nebyl si toho však vědom (před soudem se již prokázal platným dokladem vydaným na začátku října 2022). Paní P., členka okrskové volební komise, která jeho totožnost kontrolovala, si toho také nevšimla. Přišlo se na to až zpětně, když se tímtež dokladem prokazoval při druhém kole voleb do Senátu. Pan H. nemá platný cestovní pas, nemohl by tedy svou totožnost při obecních volbách prokázat ani tímto dokladem.

21. Krajský soud dospěl k závěru, že okrsková volební komise v tomto případě pochybila, neboť umožnila hlasovat voliči, který neprokázal svou totožnost a státní občanství ČR. Tím porušila § 33 odst. 5 volebního zákona. Krajský soud nemá žádnou pochybnost o tom, že šlo o porušení neúmyslné, o pouhé přehlédnutí, ke kterému při kontrole průkazů desítek osob může dojít. Tomu nasvědčuje i fakt, že průkaz pana H. kontrolovala řadová členka volební komise, na kterou stěžovatelka v návrhu sama odkazovala u jiných návrhových bodů, nikoliv předsedkyně komise spřízněná příbuzensky se současným starostou. Paní P. jednoduše zapomněla kromě identifikačních údajů ověřit též platnost předloženého občanského průkazu. Taková nepozornost je obzvláště pochopitelná na malé obci, jakou jsou Jezdovice (s 202 oprávněnými voliči), kde se většina lidí navzájem zná a je schopna se spolehlivě identifikovat již jen pouhým pohledem, takže ztotožnění prostřednictvím průkazu je více méně formalitou. To však nic nemění na tom, že k porušení volebního zákona došlo. Soud se proto musel ptát, zda má zjištěná nezákonnost přímý vztah k výsledku voleb a zda jde o nezákonnost natolik intenzivní, že tento výsledek hrubě ovlivnila. Soud dospěl k názoru, že nic takového se v řízení neprokázalo.
22. Za prvé musí soud poukázat na to, že právo volit se neodvíjí od vlastnictví platného občanského průkazu. Jeho předložení je pouze jedním ze způsobů, jak může volič prokázat, že splňuje podmínky vymezené v § 4 odst. 1 volebního zákona. Účel a smysl ustanovení § 33 odst. 5 volebního zákona je podle soudu ryze organizační – volič musí před výkonem volebního práva prokázat svou totožnost a státní občanství proto, aby se zamezilo tomu, že místo něj bude volit jiná osoba nebo že bude volit navzdory tomu, že těsně před volbami pozbyl české státní občanství. Nic takového se v daném případě nestalo a navrhovatelka ani nic takového netvrdí. Z dokazování vyplynulo, že k volbám se skutečně dostavil osobně pan H., který i v době soudního řízení stále byl občanem České republiky. Stalo se tedy v podstatě jen to, že okrsková volební komise umožnila hlasovat osobě, která pro výkon volebního práva nesplnila jednu z formálních podmínek (prokázat svou totožnost a státní občanství), avšak materiálně byla oprávněným voličem. Soud tak nevidí přímý vztah mezi zjištěnou protizákonností a výsledkem voleb.
23. I kdyby ale soud takový vztah shledal, nemohl by dát navrhovatelce za pravdu ve třetím kroku svého zkoumání. Navrhovatelka totiž nijak neprokázala, že by byl hlasem pana H. výsledek voleb hrubě ovlivněn. Pan H. sám spontánně soudu nesdělil, jakým způsobem ve volbách hlasoval, a soud se jej na to při svědecké výpovědi netázal, neboť volby jsou podle čl. 102 odst. 1 Ústavy tajné a nikdo tak nemůže být nucen, aby své voličské rozhodnutí komukoliv odhaloval. Ani navrhovatelka takovou otázku panu H. nepoložila, natož aby již k návrhu přiložila jeho prohlášení o tom, jak volil. To se ve volebních věcech běžně děje – typicky pokud chce navrhovatel prokázat, že oficiální volební výsledky nemohou být správné, a podaří se mu najít osoby ochotné otevřeně sdělit a před soudem dosvědčit, jak ve volbách hlasovaly, může poukázat na rozpor mezi jejich tvrzením a zveřejněnými souhrnnými údaji. Nyní se navrhovatelka ani nepokusila zjistit, jak volič hlasoval. Soud proto nemůže vyloučit, že pan H. svými sedmi hlasy, které měl v obecních volbách k dispozici, vůbec nezasáhl do boje mezi posledním zvoleným a prvním nezvoleným kandidátem, kde rozdíl činil jediný hlas. Ani hrubé ovlivnění volebního výsledku účastí pana H. se tak navrhovatelce nepodařilo prokázat.

Telefon volební komise

24. Podle § 14 odst. 1 písm. d) volebního zákona (na toto ustanovení odkazovala navrhovatelka) obecní úřad „zajišťuje telefonní spojení do každé volební místnosti v územním obvodu obce a telefonní číslo nahláší nejpozději 9 dnů přede dnem voleb pověřenému obecnímu úřadu“.
25. Soud účastnickým výslechem L. H. (starosta Jezdovic) a Bc. A. Š. (úřednice registračního úřadu), a dále výslechem svědkyně J. K. (předsedkyně okrskové volební komise) zjistil, že starosta, stejně jako při minulých volbách, poskytl registračnímu úřadu své telefonní číslo na mobil pro účely spojení s okrskovou volební komisí. Učinil tak proto, že odpovídá za celkovou organizaci voleb v obci a je stále na příjmu, zatímco členy volební komise v minulosti mnohdy nebylo možné na jejich telefonech zastihnout, případně mohl člen volební komise odstoupit. V sobotu 24. 9. 2022 okolo 17:15 starosta skutečně přijal hovor od Bc. Š., která se tážala, proč ještě komise neodevzdala výsledky voleb a v jakém stavu je sčítání, na což starosta nedokázal odpovědět. Informoval pak o dotazech registračního úřadu telefonicky svou dceru, ta se však v té době již chystala se zapisovatelem volební komise na cestu do sídla Městského úřadu v Třešti (o této události pojedná soud podrobněji níže). Všichni svědci vypovídali shodně a žádné rozpory v jejich výpovědích soud nezaznamenal.
26. V této věci podle názoru soudu k žádnému porušení volebního zákona nedošlo. Starosta jako představitel obecního úřadu telefonní číslo pověřenému obecnímu úřadu nahlásil a svou povinnost dle § 14 odst. 1 písm. d) volebního zákona tak splnil. Samotný fakt, že šlo o jeho mobilní telefonní číslo, rozhodně nepředstavuje porušení volebního zákona. U malého obecního úřadu, jakým je ten jezdovický, nelze předpokládat, že bude disponovat speciálním služebním telefonem jen pro potřeby voleb. To, že starosta měl svůj mobilní telefon u sebe a neponechal jej ve volební místnosti k dispozici volební komisi, je také pochopitelné. Kromě toho, že zajišťuje průběh voleb, nepřestává být po tuto dobu ani starostou obce a jistě musí být k dispozici pro řešení dalších obecních záležitostí. O nezákonnost by se mohlo jednat, pokud by starosta této situace zneužil jako záminky k tomu, aby mohl osobně proniknout do volební místnosti v době sčítání hlasů nebo aby zjišťoval průběžný výsledek tohoto sčítání. Nic takového se však v daném případě nepotvrdilo. Starosta pouze telefonicky předal okrskové volební komisi informaci, že registrační úřad se táže, proč dosud neodevzdala výsledky sčítání.

Cizí osoby ve volební místnosti

27. Podle § 40 odst. 1 volebního zákona „v místnosti, kde okrsková volební komise sčítá hlasy, mají právo být přítomni zaměstnanci Českého statistického úřadu, kteří mají pověření podle § 9 odst. 2 písm. e), zaměstnanci obce, kteří mají osvědčení podle zvláštního právního předpisu, členové Státní volební komise a jejího sekretariátu, jakož i osoby, kterým k tomu dala povolení Státní volební komise“. Podle § 36 volebního zákona „členové okrskových volebních komisí a ti, kteří mají právo být přítomni v místnosti, kde okrsková volební komise sčítá hlasy (§ 40 odst. 1), nesmějí poskytovat informace o průběhu a dílčích výsledcích voleb, a to až do podepsání zápisu o průběhu a výsledku hlasování. Zákaz se nevztahuje na informace o počtu voličů, kteří již hlasovali“.
28. Všichni členové okrskové volební komise ve svých svědeckých výpovědích shodně a se vši rozhodností vyloučili, že by se v době sčítání hlasů ve volební místnosti nacházel kdokoli

kromě nich samých. V průběhu hlasování se sice ve volební místnosti skutečně jednou či dvakrát objevil starosta obce, avšak vždy pouze na několik minut, aby se dotázal, zda je vše v pořádku, a přiložil do kamen. Stejně tak členové volební komise zcela shodně vypovídali, že k notebooku zapisovatele, na němž se zpracovávaly volby, nikdo cizí nesedl ani s ním nepracoval. Pan K., manžel předsedkyně volební komise, pouze přinesl v pátek své manželce jídlo a baterii do jejího notebooku. Svědkyně K. doplnila, že jí manžel též pomohl nastavit profil na jejím notebooku, aby na něm mohla pracovat a učit se na zkoušky do školy, a v sobotu jí přinesl její mobilní telefon. Svědek Z. si vybavil, že pan K. se mu pokoušel pomoci s nastavením wi-fi routeru, neboť připojení zlobilo, ale nebyli úspěšní, takže věc řešil nejprve pomocí hotspotu a později připojením k wi-fi umístěné v sousedním pohostinství. I svědek Z. ale vyloučil, že by při tom pan K. pracoval s jeho notebookem.

29. Podle názoru soudu ani v tomto případě nedošlo k žádné nezákonnosti. Soud spolehlivě vyloučil, že by byl ve volební místnosti během sčítání hlasů přítomen kdokoli, komu to nepřísluší. Neprokázalo se ani, že by okrsková volební komise komukoli podávala informace o průběhu a dílčích výsledcích voleb nebo že by měl kdokoli příležitost manipulovat s počítačem zapisovatele, na němž okrsková volební komise následně zpracovávala záznam o průběhu a výsledku voleb, jak se navrhovatelka domnívala. Pokud jde o samotnou přítomnost otce (starosty) a manžela předsedkyně okrskové volební komise ve volební místnosti během hlasování, to žádný zákon nevylučuje. Jak přílehavě judikoval Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci: *„Zákon o volbách do zastupitelstev neobsahuje ustanovení, které by zakazovalo opakovaný vstup voličů do volební místnosti, ... omezuje přítomnost osob ve volební místnosti až v okamžiku sčítání hlasů“* (usnesení ze dne 7. 11. 2018, čj. 58 A 3/2018 - 105). Již dříve též soud dospěl k závěru, že *„není ničím neobvyklým, natož pak v rozporu se zákonem, zdržuje-li se starosta obce (a zároveň kandidát volební strany) v objektu obecního úřadu, byť v jeho zasedací místnosti probíhají volby. Navíc jde-li o přítomnost nezbytnou v souvislosti s plněním úkolů potřebných k zajištění chodu úřadu ..., potažmo okrskové volební komise. Tvzení navrhovatele, že starosta obce svou přítomností v objektu, kde byla zřízena volební místnost, a ve volební místnosti, mohl ovlivňovat voliče, je proto pouze nepodloženou domněnkou navrhovatele“* (usnesení ze dne 9. 11. 2010, čj. 44 A 104/2010 - 24).

Zabezpečení volební schránky a volební místnosti

30. Ustanovení § 37 odst. 1 volebního zákona zakotvuje následující pravidla: *„Po prvním dnu voleb zajistí okrsková volební komise zapečetění volební schránky, popřípadě přenosné volební schránky tak, aby do nich nebylo možné ukládat hlasovací lístky ani je vybírat, a zabezpečí i ostatní volební dokumenty. Před zahájením hlasování druhého dne voleb zkontroluje okrsková volební komise neporušenost pečeti a sejme je.“* Nejvyšší správní soud k tomu uvedl: *„Smyslem zapečetění je to, aby nebylo například možné nepozorovaně vytáhnout některé hlasovací lístky a zaměnit je za jiné nebo je pozměnit. Nedostatečné zapečetění je tak způsobilé výrazně ohrozit důvěru ve výsledky hlasování, neboť není jisté, jestli do odevzdaných hlasů kdokoli nezasáhl. Zvláštní důležitost zapečetění nastává zejména při přerušení hlasování mezi prvním a druhým dnem voleb, kdy je volební schránka mimo přímý dozor okrskové volební komise i voličů“* (usnesení ze dne 6. 11. 2018, čj. Vol 76/2018).
31. Ze svědeckých výpovědí členů okrskové volební komise vyplynulo, že volební schránka byla pro letošní volby nová, uzamykatelná. V noci z pátku na sobotu byla zamčená,

ovšem klíč zůstal uschován ve volební místnosti. Komise nicméně schránku zapečetila papírovými páskami přes okraj víka a zámek, přes vřazovací otvor i přes otvory sloužící k nesení schránky. Svědek Z. pásky důkladně uhladil, aby nešly odlepit. Na pásky se všichni členové komise podepsali (jak je vidět na fotografiích, jež předložila navrhovatelka). Svědkyně A. sice navrhla, že by se mohly podpisy vést přes pásku až na „tělo“ schránky, ale předsedkyně volební komise, paní K., vyjádřila pochybnost, zda je nutné ničit černým fixem zcela novou volební schránku. Nápad paní A. nikdo z členů komise nepodpořil a nikdo ani v diskuzi nezastával nijak vyhrcožený postoj. Svědek Z. tuto debatu dokonce ani nezaznamenal, svědkyně M. si ohledně podepisování pečeti na nic významného nevzpomněla.

32. Co se týká volební místnosti, do té vedou troje dveře. První z nich – hlavní dveře, kudy vcházeli do místnosti voliči – členové volební komise podle svých shodných svědeckých výpovědí v pátek večer společně zapečetili, přičemž předsedkyně volební komise je zamkla a klíč si nechala u sebe. Svědci P., K. a Z. navíc uvedli, že budova je vybavena i alarmem s bezpečnostním kódem, který byl na noc zapnutý. Neshodli se ovšem na tom, zda poplašné zařízení pokrývá jen volební místnost a aktivoval je některý člen volební komise při odchodu, nebo zda pokrývá celou budovu obecního úřadu a aktivoval je až hostinský po skončení vzpomínkové akce v pohostinství. Před druhými dveřmi, vedoucími do sálu sousedního pohostinství, stály podle shodných výpovědí svědků z vnitřní strany (tj. z volební místnosti) tři řady stolů. Svědci P., M., K. a Z. si vybavili, že tyto dveře se otevírají směrem do volební místnosti, ostatní si tím nebyli jistí. Podle svědka Z. tak stoly ztěžovaly komukoliv proniknout dovnitř do volební místnosti a by bylo prakticky nemožné je naskládat při odchodu zpět na místo. Komise ale zapomněla na třetí, posuvné dveře vedoucí do malého sálu a do kotelny. Před nimi dříve stávala lednice (podle svědkyň A. a M. tam stála i v době voleb, podle svědkyně K. nikoliv). Tyto dveře komise nezapečetila a učinila tak až při druhém kole senátních voleb.
33. Soud hodnotí na základě svědeckých výpovědí i předložených fotografií způsob zapečetění volební schránky jako naprosto dostačující. Přes víko vede sice pouze jedna páska, nicméně jedná se o zamykatelnou schránku, která je logicky vybavena panty na opačné straně, takže jinde než v místě zámku víko nadzvednout nelze. Že by někdo dokázal odlepit pečeť bez jejího poškození, to se soudu jeví jako krajně nepravděpodobné – jde o papírovou pásku, která se snadno přetrhne. Osoba, která by chtěla volební schránku otevřít a manipulovat s odevzdanými hlasovacími lístky, by navíc musela najít klíč, který byl podle výpovědi svědka Z. uschován ve volební místnosti pod dalšími věcmi. Jakkoliv by jistě vedení podpisů přes pásku na stěnu schránky představovalo další posilující „bezpečnostní prvek“, nejeví se jako nezbytné. Hlavním smyslem podpisů na pásce je podle soudu to, aby nebylo možno pečetící pásku přetrženou při podlouhém otevření volební schránky jednoduše odlepit a nahradit páskou novou, čistou. Jak již dříve uvedl Krajský soud v Českých Budějovicích: *„Počet ... pečeti není zákonem blíže určen a je pouze na uvážení komise, jakým způsobem urnu zapečetí, aby do ní nebylo možné cokoliv vkládat či vyndávat. Pečeť umístěná na volební urně by měla být parafována podpisy dvou členů komise. Volební urna rovněž nemusí být vybavena zámkem“* (usnesení ze dne 2. 11. 2018, čj. 52 A 12/2018 - 60).
34. Nad rámec nutného odůvodnění nicméně soud podotýká, že když už je volební schránka vybavena zámkem a volební komise ji zamkla (což zákon přímo neukládá), pak nedává příliš velký smysl nechávat klíč od schránky ve volební místnosti, byť třeba ukrytý.

Vhodnější by bylo, kdyby si jej přes noc u sebe ponechal jiný člen volební komise než ten, který bude mít u sebe klíče od volební místnosti. Ve vztahu k zapečetění volební schránky nicméně v tomto případě k žádné nezákonnosti nedošlo.

35. Poněkud jiná se jeví situace se zabezpečením volební místnosti. Zákon sice neukládá volební komisi, že by musela místnost zamykat, pečeti či dokonce zajišťovat alarmem, má nicméně za úkol kromě volební schránky „zabezpečit i ostatní volební dokumenty“. Důvod je nasnadě. Volně přístupné úřední obálky, hlasovací lístky a seznamy voličů by přímo vyzývaly k tomu, aby byly zneužity k podvodnému jednání. Svou povinnost by v zásadě mohla okrsková volební komise splnit i tak, že by na páteční noc uložila volební dokumentaci do zapečetěné bedny k tomu určené a volební místnost by ponechala nezamčenou. Tradičně se však ostatní volební dokumenty zabezpečují tak, že se ponechají ve volební místnosti volně a zabrání se vstupu cizích osob do celé volební místnosti tím, že se zamknou a zapečetí dveře. V nynějším případě okrsková volební komise takového zabezpečení neprovedla dostatečně spolehlivě, neboť přinejmenším jedny dveře ponechala zcela nezabezpečené. Tím porušila § 37 odst. 1 volebního zákona.
36. S ohledem na to, že volební schránka byla zapečetěna důkladně, schránka ani pečeť nejevily stopy poškození či manipulace a nevyskytly se žádné další podezřelé okolnosti svědčící o přítomnosti cizích osob ve volební místnosti během noci nebo o manipulaci s nezabezpečenou volební dokumentací, vyhodnotil soud zjištěnou nezákonnost jako málo intenzivní. Toto pochybení okrskové volební komise tak nemohlo, ani v kombinaci s níže popsanými pochybeními, hrubě ovlivnit výsledek voleb v Jezdovicích.

Odjezd s hlasovacími lístky

37. Proces předání výsledku hlasování Českému statistickému úřadu upravuje § 43 odst. 2 volebního zákona následovně (zvýraznění doplněno): *„Jestliže se v předávaném zápisu o průběhu a výsledku hlasování vyskytnou chyby, budou v případě, že je předseda okrskové volební komise nebo pověřený člen okrskové volební komise zmocněn k opravě chyb v zápisu o průběhu a výsledku hlasování, ve spolupráci s nimi na místě odstraněny; pokud však není předseda nebo pověřený člen okrskové volební komise k opravě těchto chyb zmocněn nebo jde o chyby, jejichž oprava je možná pouze s využitím materiálů uložených ve volební místnosti, bude zápis o průběhu a výsledku hlasování odmítnut a stanovena lhůta k odstranění chyb a předání nového zápisu o průběhu a výsledku hlasování.“* Z Pokynů ČSÚ pro okrskové volební komise pro volby do zastupitelstev obcí v roce 2022 vyplývá: *„Komise pracuje společně, o platnosti hlasovacího lístku a hlasu nemohou členové komise rozhodovat samostatně“* (bod 9). Dále se zde uvádí: *„V případě zpracování Zápisu pomocí programu ČSÚ ... program ČSÚ automaticky provede kontroly a upozorní na případné chyby v logických vazbách mezi údaji, komise je může ihned opravit“* (bod 14).
38. Z účastnické výpovědi Bc. Š. (úřednice registračního úřadu) a ze svědeckých výpovědí paní C. (úřednice ČSÚ) a členů okrskové volební komise vyplynulo, že podnětem k návštěvě Městského úřadu v Třešti bylo to, že počítačový program ČSÚ, na němž komise zpracovávala výsledky sčítání, odmítal přijmout zadané údaje o výsledcích sčítání, neboť opakovaně hlásil chybu. Tomu odpovídá listina založená ve volební dokumentaci, konkrétně protokol o kontrolách za okrsek z 24. 9. 2022 v 17:37 hod, kde jsou uvedeny dvě chyby, a to č. 22 – Součet hlasů pro strany je různý od počtu hlasů celkem a č. 95 – Málo platných hlasů vzhledem k odevzdaným obálkám. Ačkoliv paní T. navrhovala vyřešit problém telefonicky (a bylo by to postačující i podle vyjádření paní C. z ČSÚ před

soudem), pan Z. rozhodl, že pojedou s předsedkyní volební komise na Městský úřad do Třešti osobně a nikdo proti tomu nic nenamítal. S sebou vzali veškerou volební dokumentaci. Na městském úřadu bylo paní C. okamžitě jasné, že celý problém spočívá v tom, že do kolonky „Počet platných hlasů“ v tiskopise „Zápis o průběhu a výsledku voleb ve volebním okrsku“ uvedl zapisovatel počet odevzdaných hlasovacích lístků, nikoliv počet hlasů (tj. započítaných křížků), a proto tento údaj neodpovídal součtu všech odevzdaných hlasů oběma volebním stranám. Poté, co pokusně na zapisovatelově notebooku tiskopis vyplnili tímto způsobem, bylo již vše v pořádku. S přivezenou volební dokumentací se proto na městském úřadu vůbec nepracovalo. Předsedkyně se zapisovatelem poté odjeli zpět do Jezdovic, aby tiskopis vytiskli a komise jej podepsala. Byli pryč asi půl hodiny, což odpovídá době cesty a času potřebnému k vytištění a podpisu zápisu. Soud k tomu provedl důkaz výtiskem trasy, podle něž délka cesty automobilem činí 3 minuty. Dále ve volební dokumentaci našel vytištěný protokol o kontrolách za okrsek z 24. 9. 2022 v 18:19 hod., který je již bez chyb.

39. Soud vzal za prokázané i to, že před odjezdem předsedkyně a zapisovatele byly všechny hlasy opakovaně spočteny a jejich sčítání bylo uzavřeno. To potvrdila kromě předsedkyně a zapisovatele i svědkyně A., svědkyně M. a P. si tím nebyly zcela jisté. Pouze svědkyně T. jako jediná tvrdila, že se po návratu z Městského úřadu v Třešti ještě hlasy znovu přepočítávaly, i ona však později v průběhu jednání společně se svědkyněmi A. a P. potvrdila, že poznává sčítací archy, které označila za závěrečné při své výpovědi svědkyně K. a které podle shodného vyjádření těchto tří svědkyň odpovídaly stavu sčítání v době odjezdu předsedkyně komise K. se zapisovatelem Z. do Třešti. Určitá nejasnost přetrvává ohledně počtu hlasů pro kandidátku J. – ze svědeckých výpovědí svědkyň A. a P. vyplývá, že i tuto chybu zmiňovali po návratu z Třešti předsedkyně K. a zapisovatel Z., avšak svědkyně C. ani účastnice Š. přítomné v Třešti se vůbec nezmínili o tom, že by se tam takováto záležitost řešila. Soud ale nakonec vyhodnotil jako věrohodné vysvětlení svědkyně K., že v Třešti jaksi „mimochodem“ při novém zadávání počtu hlasů do počítače přišla na to, že hlásila v Jezdovicích číslo 81 namísto správných 71, jež měla zapsané na sčítacím archu. Proto i tuto chybu při návratu do Jezdovic před ostatními členy komise zmínila společně s chybným sečtením všech platných hlasů.
40. Krajský soud hodnotí věc tak, že k porušení volebního zákona jednoznačně došlo, a to dokonce poměrně závažným způsobem. Jakkoliv zákon výslovně nezakazuje, aby nezapечатěná volební dokumentace opouštěla volební místnost, z celkového kontextu je zřejmé, že něco takového je nepřípustné. Z výše citovaného § 43 odst. 2 volebního zákona nepřímou vyplývá, že volební dokumentace během předání zápisu o průběhu a výsledku hlasování zůstává ve volební místnosti. Nadto celý volební zákon je nesen myšlenkou, že volební komise pracuje jako jeden celek a že její členové musí mít neustále možnost se navzájem kontrolovat; to obzvláště platí v době sčítání hlasů a při jakékoliv manipulaci s volební dokumentací (srov. zejména § 40 – 43 volebního zákona). Předchází se tím možnosti, že by některý člen volební komise sám provedl volební podvod, tj. svévolně odstranil některé hlasovací lístky nebo některé doplnil či upravil podle svých vlastních volebních preferencí. Přesně tuto nežádoucí příležitost k podvodu vytvořila nynější okrsková volební komise tím, že všichni její členové souhlasili s tím, že se pouze dva členové komise vydají s kompletní volební dokumentací mimo volební místnost, na registrační úřad. Tím se tito dva členové (předsedkyně a zapisovatel) dostali mimo kontrolu ostatních členů okrskové volební komise. Ti nyní nemohou zaručit, že nedošlo k manipulaci s volebními lístky v době cesty do Třešti nebo zpět. Okrsková volební

komise v Jezdovicích tak selhala ve svém úkolu zjistit řádnou a spolehlivou kontrolu volebního procesu.

41. Nicméně je nutno jedním dechem dodat, že *„pouhé popsané selhání kontrolních mechanismů ... samo o sobě nesvědčí o skutečnosti, že by sčítání hlasů neproběhlo korektně, či dokonce o skutečnosti, že by došlo k manipulaci s hlasovacími lístky ze strany některých členů volební komise“* (srov. výše citované usnesení Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci čj. 58 A 3/2018 - 105, kde se jednalo do jisté míry o obdobnou situaci). V nynějším případě se vysvětlení toho, jak k dané situaci došlo a co bylo cílem zvoleného postupu, jeví jako uvěřitelné. Jelikož nikdo proti přijatému řešení neprotestoval, dá se předpokládat, že předsedkyně K. a zapisovatel Z. měli důvěru zbytku okrskové volební komise. Nejeví se také, že by se na odjezdu do Třešti předem smlouvali nebo že by se jej snažili prosadit přes odpor některého člena okrskové volební komise. Možný dopad na volební výsledek oslabuje i fakt, že podle většiny výpovědí po návratu předsedkyně a zapisovatele spolu s volební dokumentací z Třešti již nedocházelo k přepočítávání počtu hlasů pro jednotlivé kandidáty či ke změnám počtu hlasů u nich zjištěných. Soud ani, jak zmíní níže, neshledal ve volební dokumentaci takové zásahy, na které poukazovala navrhovatelka v posledním bodě svého návrhu. Ze všech těchto důvodů dospěl soud i v tomto případě k názoru, že zjištěná nezákonnost, a to ani v kombinaci s dříve zjištěným pochybením při zabezpečení volební dokumentace v noci z pátku na sobotu, neovlivnila hrubým způsobem výsledek voleb.

Počet odevzdaných obálek

42. Postup okrskové volební komise při sčítání hlasů upravuje mj. § 40 odst. 3 volebního zákona: *„Okrsková volební komise vyjme obálky s hlasovacími lístky z volební schránky, spočítá úřední obálky a porovná počet úředních obálek se záznamy ve výpisu ze seznamu. Neúřední obálky okrsková volební komise vyloučí. Vyloučí i hlasovací lístky, které byly nalezeny ve volební schránce, popřípadě přenosné volební schránce bez úřední obálky.“* Podle § 41 odst. 2 písm. d) volebního zákona je hlas voliče neplatný, *„jestliže hlasovací lístek nebyl vložen do úřední obálky“*.
43. Všichni svědci z řad členů okrskové volební komise se shodli, že o počtu odevzdaných úředních obálek pro volby do zastupitelstva jim nevznikly žádné pochybnosti a že tento počet byl 160, tedy o jedna menší než počet vydaných úředních obálek (161). Odlišně však podávali důvod tohoto stavu. Podle svědkyně K. (předsedkyně komise) našli ve volební schránce po jejím otevření pouze 160 úředních obálek, z toho jedna byla prázdná – tu mezi odevzdané obálky započítali a zapisovatel ji označil údajem „Neplatný hlas“. Jednu další úřední obálku našel zapisovatel Z. v sobotu mezi 8-11 hod zmačkanou v koši, tu podle svědkyně K. komise do volební dokumentace vůbec nezařadila. Svědek Z., kterého ovšem soud vyslýchal ještě před svědkyní K., si vybavil pouze tolik, že v urně jedna obálka chyběla. O tom, že by nějakou obálku našel zmačkanou v koši, se nezmínil. Potvrdil ovšem, že nápisem „Neplatný hlas“ označil obálku, kterou našli ve volební schránce prázdnou. Naproti tomu podle svědkyň T., A. a M. byl počet 160 odevzdaných obálek dán tím, že komise vyloučila z počtu odevzdaných obálek jednu, kterou sice našla ve volební urně, avšak byla prázdná – ta byla označena údajem „Neplatný hlas“. Svědkyně P. podávala věc obdobně jen s tím rozdílem, že v nalezené obálce měly být podle ní dva hlasovací lístky.

44. Krajský soud nejprve uvádí, že „*skutečnost, že se počet vydaných úředních obálek neshoduje s počtem odevzdaných obálek, nesvědčí sama o sobě o žádné nezákonnosti. ... Volič, kterému volební komise vydá úřední obálku, nemá povinnost ji vhodit do volební schránky. ... (jiná situace by byla, kdyby byl mezi počtem vydaných a odevzdaných obálek výrazný rozdíl, nebo kdyby počet odevzdaných obálek převyšoval počet vydaných obálek)*“ (srov. usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 7. 11. 2018, č. j. 43 A 141/2018-82).
45. Pokud jde o skutkový stav v nynější věci, počet odevzdaných obálek je pouze o jedna nižší než počet obálek vydaných. Je zcela představitelné, že mezi 161 voliči se najde jeden, který se nakonec rozhodne nehlasovat nebo nepochopí, že hlasovací lístek je před vhozením do volební schránky nutno vložit do úřední obálky apod. Určitou nejistotu však do věci vnášejí rozcházející se výpovědi svědků. Soud za nejpravděpodobnější považuje skutkovou verzi svědkyně K., neboť nejlépe odpovídá objektivním zjištěním. Ve volební dokumentaci totiž soud našel celkem 161 bílých úředních obálek pro volby do zastupitelstva obce, z toho jedna byla výrazně zmačkaná a jedna nesla nápis „Neplatný hlas“ spolu s podpisem „Z.“. Volebních lístků pro komunální volby našel soud ve volební dokumentaci celkem 159. Jeví se tedy, že 159 obálek bylo odevzdáno s hlasovacím lístkem uvnitř, jednu odevzdal volič prázdnou (označena nápisem „Neplatný hlas“) a zmačkaná obálka je zřejmě ta, kterou měla nalézt svědek Z. v odpadkovém koši a která zřejmě navzdory tomu, jak si věc pamatovala svědkyně K., nakonec skončila ve volební dokumentaci. Zdá se, že ostatní členové volební komise zaměnili z neznalosti či nepozornosti „neplatný hlas“ (tedy prázdnou obálku) s obálkou neodevzdanou.
46. Že by se v některé odevzdané úřední obálce nacházely dva hlasovací lístky, jak tvrdila svědkyně P., to považuje soud za dosti nepravděpodobné. Jednak proto, že se jednalo o obecní volby, kde každý volič dostává jen jeden lístek, zejména však proto, že svědkyně toto tvrdila jako jediná. Nelze nicméně s ohledem na rozpory ve výpovědích všech svědků zcela vyloučit možnost, že za neodevzdanou úřední obálku považovala okrsková volební komise (v rozporu s výše citovanými ustanoveními volebního zákona) takovou, kterou našla ve volební schránce prázdnou. I kdyby ale k takovému pochybení došlo, navrhovatelka neuvedla nic, co by nasvědčovalo tomu, že tím byl hrubě ovlivněn výsledek voleb.

Podezřelé označení volebních lístků

47. Poslední návrhový bod vycházel z pravidla zakotveného v § 41 odst. 3 volebního zákona: „*Je-li na hlasovacím lístku označena volební strana křížkem ve čtverečku v záhlaví jejího sloupce a současně jsou označeni kandidáti této volební strany křížkem v rámečku před svým jménem, k označení kandidátů se nepřihlíží.*“
48. Zde byla situace skutkově poměrně jednoduchá. Žádná z členek okrskové volební komise, které navrhovatelka navrhla vyslechnout jako svědkyně, nepotvrdila, že by zaznamenala nějaké podezřelé křížky na hlasovacích lístcích a že by tento problém s někým diskutovala.
49. Soud našel ve volební dokumentaci jen tři hlasovací lístky, které voliči označili způsobem uvedeným v návrhu, tj. udělali křížek jak u názvu volební strany Sdružení za obec Jezdovice, tak i u jejích jednotlivých kandidátů, takže hlasy pro jednotlivé kandidáty se nezapočítaly a místo toho dostalo hlas prvních 7 kandidátů v pořadí (včetně starosty H. kandidujícího na prvním místě). Z těchto tří lístků nadto dokonce jeden obsahoval

„preferenční“ hlas i pro starostu H. Co je však nejpodstatnější, u žádného z těchto tří volebních lístků soud nenaznal, že by se křížek u volební strany grafickým provedením nebo použitou propiskou jevil být odlišný od křížků pro jednotlivé kandidáty, natož aby se tyto tři „velké křížky“ podobaly navzájem. Podezření navrhovatelky v tom směru, že by křížky k volební straně doplnila osoba odlišná od voliče, který dal hlasy jen jednotlivým kandidátům, se tedy ani v nejmenším nepotvrdilo. Jednalo se zjevně o neznalost tří voličů stran toho, jaká jsou pravidla pro počítání hlasů v obecních volbách.

V. Závěr a náklady řízení

50. Soud uzavírá, že po provedeném dokazování nakonec navrhovatelce za pravdu nedal. To však rozhodně neznamená, že by její návrh byl od počátku nesmyslný nebo chabě odůvodněný či účelový. Informace, kterými disponovala v době jeho podání, rozhodně mohly vzbuzovat podezření, že v průběhu voleb došlo k manipulaci s jejich výsledky. Je zcela pochopitelné, že v takové situaci se navrhovatelka obrátila na soud, aby ten ověřil, zda je její podezření oprávněné.
51. Soud nakonec konstatoval, že pokud okrsková volební komise umožní hlasovat voliči na neplatný průkaz totožnosti, jedná se sice o porušení § 33 odst. 5 volebního zákona, avšak jde-li o oprávněného voliče, který splňuje veškeré požadavky stanovené v § 4 volebního zákona, a prokáže se, že volební právo skutečně vykonal on osobně, pak takováto nezákonnost sama o sobě nemá vliv na výsledek voleb, jakkoliv těsný by tento výsledek byl.
52. Co se týká zbývajících indicií, jež měly svědčit o ovlivnění výsledku voleb v Jezdovicích ze strany dosavadního starosty obce (prostřednictvím jeho dcery, předsedkyně volební komise), zůstalo z nich po provedeném dokazování jen torzo. Soud nenašel ve volební dokumentaci žádné volební lístky, jejichž označení křížky by vykazovalo nějaké podezřelé rysy. Soud také vyloučil, že by byla ve volební místnosti při sčítání hlasů přítomna jakákoliv cizí osoba, stejně jako že by volební komise podávala nebo umožnila někomu získat průběžné zprávy o výsledcích sčítání hlasů. Určité pochybnosti přetrvaly ohledně počtu odevzdaných úředních obálek, avšak celkové okolnosti svědčí spíše o nedbalé práci okrskové volební komise než o volebním podvodu. Toto vysvětlení považuje soud za nejpravděpodobnější i ve vztahu k dalším nezákonnostem, které zjistil. Okrsková volební komise sice pečlivě zapečetila volební schránku, avšak opomněla dostatečně zabezpečit též volební místnost a v ní uloženou volební dokumentaci, neboť ze třech dveří, které do volební místnosti vedou, uzamkla a zapečetila pouze jedny. Za nejzávažnější pochybení okrskové volební komise považuje soud to, že připustila, aby se předsedkyně a zapisovatel vzdálili z volební místnosti a vzali s sebou volební dokumentaci (zejména odevzdané hlasovací lístky), a to předtím, než komise sčítání oficiálně ukončila odevzdáním záznamu o průběhu a výsledku voleb. Tato nešťastná událost nepochybně vrhá určitý stín na výsledek práce okrskové volební komise. Zjištěné vážné porušení volebního zákona však ani v souhrnu s ostatními zjištěnými pochybeními nevytváří ucelený obraz, který by svědčil o hrubém ovlivnění výsledku voleb. Daleko spíše jde o pouhou nedbalost, jež zůstala bez následků.
53. Pro představu o tom, jaké intenzity by indicie předložené soudu a ověřené následným dokazováním musely dosáhnout, lze odkázat na jediné dva případy z minulých komunálních voleb, kdy krajské soud přistoupily k tomu, že prohlásily hlasování za neplatné [srov. Mgr. Bc. Jan Fernecký, Mgr. Jan Scheuer, Ing. Mgr. et Mgr. Josef Šíp:

Vybrané (meritorní) aspekty soudního přezkumu komunálních voleb 2018, In: Časopis pro právní vědu a praxi, č. 4/2020]. Zde se vyskytovaly velmi silné známky svědčící o podvodném jednání. V prvním případě šlo o to, že členky volební komise, které obcházely obec s přenosnou volební schránkou, si s sebou na doporučení starosty vzaly více úředních obálek a hlasovacích lístků, než odpovídalo počtu voličů, kteří o tento způsob volby požádali, přičemž se navíc následně prokázalo, že existovalo více verzí seznamu voličů, a že v nich byly vyznačeny jako hlasující i osoby, které soudu potvrdily, že ve skutečnosti ve volbách nehlasovaly (výše citované usnesení Krajského soudu v Praze čj. 51 A 9/2018 - 176). Ve druhém případě se jednalo o zcela vadné zapečetění volební schránky, na níž se dokonce nacházely mechanoskopické stopy svědčící o jejím násilném otevření, zde navíc v kombinaci s tím, že funkce členům volební komise přiděloval starosta, namísto aby se určily losováním, a že starosta si ponechal z neznámých důvodů u sebe během voleb 15 nepoužitých hlasovacích lístků a nevydal okrskové volební komisi polovinu přidělených pečeti, přičemž výsledek sčítání hlasů ani neodpovídal tomu, jak podle svých čestných prohlášení hlasovali navrhovatelé a jeden další volič (usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 11. 2018, čj. 52 A 7/2018 - 87). Indicie, které měl soud k dispozici v nynějším případě, byly výrazně slabší a k závěru o hrubém ovlivnění výsledku voleb vést jednoduše nemohly.

54. To samozřejmě nic nemění na tom, že k práci okrskové volební komise v Jezdovicích má soud vážné výhrady. Její členové zjevně nepochopili, jak důležité pro důvěru veřejnosti v demokratický průběh voleb je, aby pracovali společně jako jeden celek a po celou dobu se navzájem kontrolovali a dohlíželi na sebe. Právě proto mají volební komise více členů a své zástupce do nich mohou nominovat volební strany. Stejně důležité je i pečlivé zajištění volební dokumentace tak, aby se předešlo možnosti ji zneužít k podvodnému jednání. Pokud okrsková volební komise tyto své povinnosti zanedbá, zbytečně tím zavdává podnět k podezřením a spekulacím ze strany občanů a vyvolává potřebu, aby okolnosti, za nichž probíhaly volby a zjišťování jejich výsledků, ověřoval nezávislý soud.
55. O nákladech řízení rozhodl soud podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků právo.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není přípustný opravný prostředek (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Brno 24. 10. 2022

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu